

Dumonda Widmer (Favugn) concernent l'adattaziun da la basa legala e finanziaria en dumondas da l'agid social

L'agid social public è ina incumbensa fitg impurtanta da las vischnancas. Ils custs per questas incumbensas s'augmentan tenzionalmain en bleras vischnancas, ed ils fatgs d'aventan pli e pli complexs.

Ils pli blers custs chaschunan persunas che n'adempleschan betg lur obligaziuns e che na mussan naginas stentas d'integraziun, p.ex. tras quai ch'ellas refusan da tschertgar ina lavur. Talas persunas èn cleramain en la minoritad, ellas chaschunan dentant gronds custs supplementars tar tut ils posts participads.

Las vischnancas pon disponer mesiras, p.ex. la participaziun ad in program da lavur u la reducziun dal basegn fundamental (l'emprim 10%, la finala fin 30%). Savens reageschan las persunas cun ina midada da domicil e pon lura cumenzar danovamain (senza disposiziun), perquai che la nova vischnanca na vegn betg infurmada davart ils eveniments en l'anteriura vischnanca da domicil. Quai è nuncuntaivel! La veglia e la nova vischnanca da domicil duessan barattar infurmaziuns, e la nova vischnanca da domicil duess dastgar surpigiar er cundiziuns gia disponidas (p.ex. participaziun ad in program da lavur u reducziun da las prestaziuns da sustegn [basegn fundamental]). La basa giuridica en chaussa manca dentant; quai duess vegnir midà. En general duess ins avair dapli pussaivladads per prender sancziuns cunter persunas che n'adempleschan betg lur obligaziuns.

Tscherts custs chaschunan er persunas che derivan d'ina autra cultura e na san savens anc betg la lingua. Questas persunas vegnan bain sustegnidas dal chantun (post d'integraziun); tuttina ston ellas però liquidar sulettas blers process dal mintgadi ed èn savens surdumandadas – uschia per exempel, sch'ina persuna d'in center d'asilants retira per l'emprima giada in'abitaziun e sto lura l'emprim endrizzar tut. In meglier accompagnament tras l'assistenta u l'assistent da l'agid social fiss giavischaivel qua cunzunt durant ils emprims dus onns. Oz datti memia paucas scuntradas tranter clientas u clients ed assistentas u assistents da l'agid social. Er per reglar chaussas finanzialas (pajar quintes, far cumissiuns en filialas adattadas e.u.v.) fissi da prender en mira in meglier sustegn. Eventualmain stuessan ils custs supplementars vegnir indemnizads sur l'uffizi da migraziun, perquai ch'ina assistenza speziala supplementara per fugitivas e fugitivs na duess betg esser chaussa da las vischnancas. Tuttina duessan las vischnancas avair la segirezza ch'ils daners da sustegn vegnian impundids anc pli sistematicamain per ina meglra integraziun.

Sut quests aspects tschentan las sutsegnadras ed ils sutsegnaders las suandantas dumondas a la regenza:

1. È la regenza conscienta da quests problems?
2. Datti – ord vista da la regenza – mesiras pussaivlas per pussibilitar in meglier barat tranter las vischnancas da domicil, per ch'ils problems descrits en cas d'ina midada da domicil na cumenzian betg danovamain e per che las disposiziuns da l'anteriura vischnanca da domicil valian vinavant?
3. Tge tenuta ha la regenza envers in meglier accompagnament quotidian durant ils emprims dus onns per persunas che derivan d'autras culturas e che retiran agid social?
4. Co pudess in meglier accompagnament quotidian vegnir garantì finanzialmain?

Puntraschigna, ils 12 da zercladur 2019

Widmer (Favugn), Florin-Caluori, Ulber, Berther, Bettinaglio, Buchli-Mannhart, Casty, Cavegn, Clalüna, Crameri, Danuser, Deplazes (Rabius), Ellemunter, Epp, Flütsch, Föhn, Gasser, Gort, Grass, Gugelmann, Hardegger, Hartmann-Conrad, Hohl, Kohler, Kunfermann, Kuoni, Lamprecht, Loepfe, Loi, Maissen, Märchy-Caduff, Michael (Donat), Müller (Susch), Natter, Niggli-Mathis (Grüsch), Papa, Paterlini, Ruckstuhl, Rüegg, Sax, Schmid, Tanner, Tomaschett (Breil), Tomaschett-Berther (Trun), von Ballmoos, Weber, Widmer-Spreiter (Cuir), Zanetti (Sent), Renkel